

ภาคผนวก ก

บทความสำหรับเผยแพร่

การผลิตกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี

: กรณีศึกษาอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Appropriate Pattern for Supply Chain Management of the Organic Banana

: Case study of Bannasan district Suratthani Province.

นายศรารุท ทองเนื้อห้า¹ นายวันเฉลิม พลดี² นายชาญชัย คุ่มครอง³

¹ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 0-7735-5651 โทรสาร 0-7735-5652 อีเมลล์ aeksra@hotmail.com

² สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร 0-7735-5651 โทรสาร 0-7735-5652

³ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี

¹ Department of Economics. Faculty of Management. Surat Thani Rajabhat University. Surat Thani.

Tel: 0-7735-5651 Fax: 0-7735-5652 Email aeksra@hotmail.com.

² Department of Computer. Faculty of Management. Surat Thani Rajabhat University. Surat Thani.

Tel 0-7735-5651 Fax 0-7735-5652.

³ Cooperative Office Surat Thani province. Surat Thani.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ศึกษาและวิเคราะห์สภาพทั่วไปของระบบการปลูก กระบวนการผลิตและการตลาดกล้วยหอมปลอดสารพิษจังหวัดสุราษฎร์ธานี เก็บข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในอำเภอบ้านนาสาร จำนวน 38 คน ซึ่งได้ว่าโดยส่วนใหญ่เกษตรกรมีอายุในช่วง 41-50 ปี ประกอบอาชีพทำสวนยางพาราเป็นหลัก และมีรายได้ไม่น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน การเพาะปลูกกล้วยจะได้รับคำแนะนำการเพาะปลูกจากสหกรณ์เป็นหลัก มีประสบการณ์ในการเพาะอยู่ในช่วง 1 - 2 ปี มีพื้นที่การปลูกน้อยกว่า 3 ไร่ ใช้เงินทุนของตนเองในการผลิต พันธุ์กล้วยหอมที่ใช้จะเป็นพันธุ์ก้านดำ ซึ่งมาจากพ่อค้าในราคาเฉลี่ยระหว่าง 7-9 บาทต่อหน่อ จะใช้หน่อพันธุ์กล้วยหอมต่อ 1 ไร่ จำนวน 100 - 200 หน่อ ปริมาณการผลิต พบว่า เฉลี่ยแล้วจะมีปริมาณการผลิต 179.39 กก.ต่อการตัดหนึ่งครั้ง การจัดจำหน่าย ใช้การขายส่งกับสหกรณ์เป็นหลัก ใช้การกำหนดราคาและชำระเงิน โดยวิธีการตกลงราคาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ชำระโดยใช้เงินสดและมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เกษตรกรต้องการให้มีการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเพาะปลูก ในเรื่องปัจจัยการผลิตกับเรื่องค่าแรงงานที่สูง เป็นต้น

คำสำคัญ : กล้วยหอมทอง, การผลิต

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “ รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการโซ่อุปทานกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี : กรณีศึกษาอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ” โดยได้การสนับสนุนทุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)และ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ABSTRACT

This research study and analysis of the general condition of the plant. Production and marketing of organic bananas of Surat Thani. Storage of banana growers in Ban Na San district, 38 people indicated that most farmers in the 41-50 year old rubber is the main occupation. And earn less than 10,000 baht per month in banana cultivation are advised cultivation of a cooperative. There is little experience in farming in the range from 1 to 2 years, have grown less than 3 acres of its own capital in production. Federation of banana used to be a banana Union Confederation black. Purchased from merchants in the average price between 7-9 baht per bud union is the first banana plantation of 100-200 shoots for production, it is found that the average banana production averaged 179.39 kg per cutting. one time of harvesting. Distribution channels will be available. With a wholesale cooperative. Form of pricing and payment. How to use the pricing agreed price between the buyer and seller. Payment by cash and futures contracts. Farmers want to have to help and solve problems and difficulties in cultivation. The inputs to the high labor costs and so on.

Keyword : Hom Thong Banana, Production.

ความสำคัญ / ความเป็นมา

กล้วยหอม เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีศักยภาพในการส่งออก โดยเฉพาะตลาดประเทศญี่ปุ่นมีความต้องการสูง และด้วยคุณลักษณะของกล้วยหอมพันธุ์แท้ ที่มีน้ำหนักมาก ลักษณะของกล้วยแต่ละลูกที่เรียงตัวกันอยู่ในหวีอย่างสวยงาม สีสวย รสชาติดี มีกลิ่นหอม นำรับประทาน อีกทั้งกล้วยหอมของไทยมีความปลอดภัย ไร้สารเคมีและสารพิษตกค้างปนเปื้อน ทำให้กล้วยหอมของไทยได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในตลาดประเทศญี่ปุ่น ซึ่งนับวันแนวโน้มความต้องการของตลาดยิ่งเพิ่มสูงขึ้น และในพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีหลายพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกและผลิตกล้วยหอม จากการสำรวจพบว่าในพื้นที่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการปลูกกล้วยหอมในหลายแห่งหลายอำเภอเช่นในพื้นที่ของอำเภอบ้านนาสาร อำเภอบ้านนาเดิมและอำเภอดอนสัก แต่การเพาะปลูกยังไม่ค่อยได้รับความนิยมกันมากนัก ทั้งที่กล้วยหอมเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีอนาคต ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการผลิตและรูปแบบการจัดการห่วงโซ่อุปทานกล้วยหอมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ว่ามีสภาพการผลิตอย่างไร มีรูปแบบในการจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างไร เพื่อที่จะใช้เป็นฐานข้อมูลในการผลักดันให้กล้วยหอมกลายเป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเลือกพื้นที่อำเภอบ้านนาสาร เป็นพื้นที่สำหรับใช้ในการศึกษาวิจัย เนื่องจากมีการรวมกลุ่มในการผลิตและมีปริมาณผลผลิตที่มากกว่าพื้นที่อื่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาและวิเคราะห์สภาพทั่วไปของระบบการปลูก กระบวนการผลิตและการตลาดกล้วยหอมปลอดสารพิษของอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “ รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการห่วงโซ่อุปทานกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี : กรณีศึกษาอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี “ โดยได้การสนับสนุนทุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ คือ

กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ คือเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมในอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่ทำการปลูกกล้วยหอมปลอดสารพิษเท่านั้น จำนวน 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการศึกษาการผลิตกล้วยหอมปลอดสารพิษในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจำนวน 38 ชุด มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ อาชีพหลัก อาชีพรอง ประสบการณ์การปลูกกล้วยหอม ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 วิธีการปลูกและการดูแลรักษา เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของการปลูกกล้วยหอม ได้แก่ พันธุ์กล้วยหอมที่ใช้ปลูก ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม จำนวนต้นกล้วยหอมต่อไร่ แหล่งความรู้จากการปลูกกล้วยหอม สาเหตุของการปลูกกล้วยหอม

ตอนที่ 3 น้ำหนักและผลผลิตกล้วยหอมเกษตรกร

ตอนที่ 4 วิธีการจำหน่าย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นสำหรับเกษตรกรที่ต้องการให้มีการช่วยเหลือและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอม

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ทำการรวบรวมจากกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอมปลอดสารพิษ โดยสอบถามจากกลุ่มผู้ปลูกทั้งหมด เน้นด้านสภาพทั่วไปของการผลิต ระบบการปลูกและกระบวนการการผลิตกล้วยหอมรวมถึงรูปแบบโซ่อุปทานการผลิตกล้วยหอมพร้อมกับจัดทำประชุมกลุ่มเพื่อระดมความคิด (Focus group) ศึกษาข้อมูลด้านการตลาดจากผู้รวบรวม/ผู้ส่งออกกล้วยหอม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ถูกต้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมจากสถิติที่พิมพ์เผยแพร่จากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น อุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เว็บไซต์ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี สภาวิจัยแห่งชาติ สำนักงานสนับสนุนกองทุนเพื่อการวิจัย ตลอดจนเอกสารต่าง ๆ ที่มีผู้ทำการศึกษาไว้แล้ว

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลมีการใช้สถิติ ดังนี้

- สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเช่น ต้นทุนผลตอบแทนของธุรกิจ การไหลของผลิตภัณฑ์ การไหลของสารสนเทศ และการมูลค่าเพิ่มจากกล้วยหอม ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในรูปของค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายผลของข้อมูลโดยนำเสนอในรูปตาราง

- สถิติเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลการผลิตจากกล้วยหอมปลอดสารพิษ โดยใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในรูปของค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายผลของข้อมูลโดยนำเสนอในรูปตาราง

วิเคราะห์ระดับปัญหาความคิดเห็นสำหรับเกษตรกรที่ต้องการให้มีการช่วยเหลือและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอมรายด้านและรายข้อโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำผลการวิเคราะห์ไปเปรียบเทียบกับหลักเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ส่วนใหญ่เกษตรกรมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาคือมีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.9 และมีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.8 และจะมีครอบครัวแล้ว คิดเป็นร้อยละ 92.1 และเป็นครอบครัวขยาย มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 5-7 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 2-4 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 มีการประกอบอาชีพทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาเป็นประกอบอาชีพตามหน่วยงานเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 21.1 และมีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาเท่ากัน คือ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน และ 20,001-30,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 15.8

ในการเพาะปลูกเกษตรกรจะได้รับคำแนะนำปลูกจากสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาเป็น สำนักงานเกษตรจังหวัด และเพื่อน/ญาติ คิดเป็นร้อยละ 10.5 และ 7.9 ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์ในการเพาะปลูกกล้วยหอม พบว่าจะมีประสบการณ์ในการเพาะปลูกน้อย คือ อยู่ในช่วง 1 - 2 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.3 และ 3 - 4 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.2 จำนวนแปลงที่ใช้ในการเพาะปลูกกล้วยหอม พบว่า จำนวนแปลงที่ใช้ในการเพาะปลูกกล้วยหอม ส่วนใหญ่จะมีเพียง 1 แปลง คิดเป็นร้อยละ 86.8 รองลงมาคือ 2 แปลง และ 3 แปลง คิดเป็นร้อยละ 7.9 และ 5.3 ส่วนเนื้อที่การเพาะปลูกของเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีพื้นที่จำนวน น้อยกว่า 3 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมาเป็น มากกว่า 10 ไร่ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26.3 และ 4-6 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.1 ส่วนแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเพาะปลูก ส่วนใหญ่จะใช้เงินทุนของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 84.2 และกู้ยืมจากแหล่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 15.8 โดยจะกู้จากสหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน และญาติ

พันธุ์กล้วยหอมที่ใช้ในการเพาะปลูก จะใช้พันธุ์กล้วยหอมทองพันธุ์ก้านดำ คิดเป็นร้อยละ 92.1 และมีเกษตรกรที่ใช้กล้วยหอมทองทั้งพันธุ์ก้านดำผสมพันธุ์ก้านขาว คิดเป็นร้อยละ 7.9 จากข้อมูลจะพบว่าไม่มีเกษตรกรรายใดที่ใช้เฉพาะกล้วยหอมทองพันธุ์ก้านขาวอย่างเดียว ส่วนแหล่งหน่อพันธุ์กล้วยหอมที่ใช้เพาะปลูกของเกษตรกร จะซื้อจากพ่อค้า คิดเป็นร้อยละ 81.6 และซื้อจากฟาร์มข้างเคียง คิดเป็นร้อยละ 18.4 ซึ่งราคาโดยเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 7-9 บาทต่อหน่อ ส่วนจำนวนหน่อพันธุ์กล้วยหอมต่อ 1 ไร่ ที่ใช้ในการเพาะปลูก ส่วนใหญ่จะใช้หน่อพันธุ์กล้วยหอมต่อ 1 ไร่ จำนวน 100 - 200 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.7 และจำนวน 201 - 400 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.1 ในการเตรียมการเพาะปลูกและการดูแลกล้วยหอม พบว่าสาเหตุที่ต้องเตรียมพันธุ์ก่อนการเพาะปลูก คือ เพื่อลดปัญหาเรื่องพันธุ์ไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 94.7 และส่วนใหญ่จะปลูกในที่ดินเดิม จากนั้นก็ขุดต่อเก่าทิ้ง คิดเป็นร้อยละ 63.2 ส่วนแหล่งน้ำที่ใช้เพาะปลูก ส่วนใหญ่จะใช้แม่น้ำ ลำคลอง คิดเป็นร้อยละ 50.0 สำหรับระยะทางจากแหล่งน้ำไปยังพื้นที่เพาะปลูก ส่วนใหญ่จะมีระยะทาง น้อยกว่า 100 เมตร คิดเป็นร้อยละ

86.4 และมากกว่า 100 เมตร ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.6 ขณะที่วิธีที่ใช้ในการส่งน้ำไปยังแปลงเพาะปลูกกล้วยหอม ส่วนใหญ่จะใช้ใช้สายยาง คิดเป็นร้อยละ 65.8 และใช้ท่อต่อสปริงเกอร์ในแปลงเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 23.7

สำหรับปริมาณการผลิตกล้วยหอม พบว่า โดยเฉลี่ยจะมีปริมาณการผลิตกล้วยหอมเฉลี่ย 179.39 กก.ต่อครั้ง หากแยกเป็นระดับของการผลิต จะพบว่า เกษตรกรมีผลผลิตน้อยกว่า น้อยกว่าหรือเท่ากับ 100 กก. คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมา 101-200 กก. คิดเป็นร้อยละ 28.9 ส่วนช่องทางในการจัดจำหน่ายกล้วยหอม พบว่าเกษตรกรจะจำหน่าย โดยการขายส่งเองไปยังสหกรณ์เป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 92.1 และแยกขายปลีก โดยจะขายในตลาดสดใกล้บ้าน คิดเป็นร้อยละ 5.3 ส่วนปริมาณที่ขายต่อครั้ง ส่วนใหญ่จะมีปริมาณ 0-100 กก. คิดเป็นร้อยละ 44.7 รองลงมาจะมีปริมาณ 101-200 กก. คิดเป็นร้อยละ 28.9 และมากกว่า 301 กก. ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.2 โดยจะมีรูปแบบในการขนส่ง โดยใช้รถของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 55.3 โดยมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 155 บาทต่อครั้ง และใช้การขนส่งโดยรถเช่าจากสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 44.7 ที่มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยแล้วเท่ากับ 1,000 บาทต่อครั้ง รูปแบบของการกำหนดราคาและชำระเงิน พบว่า การกำหนดราคา ส่วนใหญ่ใช้การกำหนดราคาโดยวิธีการการตกลงราคาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 86.8 และพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา คิดเป็นร้อยละ 13.2 ส่วนวิธีการชำระเงิน ส่วนใหญ่จะชำระด้วยเงินสด คิดเป็นร้อยละ 81.6 และชำระโดยการชำระเงินเชื่อ ที่มีระยะเวลาในการชำระภายใน 7 วัน คิดเป็นร้อยละ 18.4 ซึ่งในการซื้อขายกลุ่มเกษตรกรจะมีการทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไว้แล้ว คิดเป็นร้อยละ 78.9 และไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเอาไว้ คิดเป็นร้อยละ 21.1

ความคิดเห็นของเกษตรกรที่ต้องการให้มีการช่วยเหลือและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอม พบว่า เกษตรกรมีระดับความช่วยเหลือในด้านการผลิตในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01753 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.63933 ส่วนด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรมีระดับความช่วยเหลือในด้านการผลิตในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24736 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.960175 และด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า เกษตรกรมีระดับความช่วยเหลือในด้านการผลิตในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01315 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.13680

ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งหัวข้อในการเสนอแนะความคิดเห็นดังนี้

1. รัฐควรที่จะให้ความรู้ในด้านการผลิต โดยเฉพาะในเรื่องของการลดต้นทุนด้านการผลิต เนื่องจากต้องมีค่าใช้จ่ายในการผลิตค่อนข้างสูง ควรที่จะให้ความรู้ในการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ และรูปแบบในการผลิตใหม่ ๆ
2. ด้านต้นทุนการขนส่ง ควรที่จะปรับรูปแบบในการขนส่งให้มีต้นทุนต่ำลง โดยให้รวบรวมการผลิตให้มีจำนวนมากเพียงพอ เพื่อให้มีอำนาจต่อรองในการลดต้นทุนการขนส่งจากสหกรณ์
3. ควรที่จะส่งเสริมการผลิตเพื่อการบริโภคภายในจังหวัดมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องภาวะทางเศรษฐกิจต่างประเทศถดถอย
4. ควรที่จะพยากรณ์ความต้องการในการซื้อกล้วยหอมจากต่างประเทศ โดยอาจจะใช้สมการพยากรณ์ความต้องการ เช่น การพยากรณ์โดยวิธีการพยากรณ์แบบหาค่าตัวเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving average) เป็นต้น
5. ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น
6. ควรทำการศึกษาในมิติอื่นๆ เช่น มิติทางการเงิน การวิเคราะห์ผลตอบแทน เป็นต้น

การนำผลงานไปใช้ประโยชน์

1. ทราบสภาพทั่วไปของการผลิตกล้วยหอมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการผลิตและการวางนโยบายส่งเสริมการผลิตของภาครัฐ
2. ทราบถึงระบบการปลูกและกระบวนการการผลิตกล้วยหอมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการผลิตของเกษตรกรรายเก่า เพื่อใช้ปรับปรุงระบบการผลิต และเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรรายใหม่ที่มีความสนใจผลิตกล้วยหอมปลอดสารพิษ
3. ทราบระบบการตลาดกล้วยหอมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดการการผลิตกล้วยหอมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่องนี้ไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ หากถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือและความร่วมมือจาก พันธมิตรต่อไปนี้ คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ,มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี (มรส) ที่เป็นแหล่งสนับสนุนเงินทุนที่ใช้ในการทำวิจัย ตลอดจนการให้คำแนะนำ ให้การปรึกษา งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จไปได้อย่างลุล่วง และขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งกับสหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร ที่เป็นแหล่งข้อมูลและอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ทุกๆ ครั้ง ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่มาร่วมด้วยช่วยกัน และขอขอบคุณเพื่อนร่วมทีมวิจัยทั้งสองท่าน ที่อดตาหลับขับตานอน ช่วยกันทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ

บรรณานุกรม

- กัลปพฤกษ์ ผิวทองงาม และคณะ (2549) การวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อ การบริหารแบบห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กัลยา วานิชบัญญัติ. 2544. การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวแปร SPSS for Windows : กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชิต เหล่าวัฒนา.2553. ศึกษาห่วงโซ่อุปทานในอุตสาหกรรมฮาร์ดดิสค์. รายงานการวิจัย.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- ชูชีพ พิพัฒน์ศิริ. 2544. เศรษฐศาสตร์การวิเคราะห์โครงการ. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพมหานคร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ตติยา กองกิจ (2550) การวิเคราะห์ระบบโลจิสติกส์เชิงวิศวกรรมการค้าชายพาราผ่านชายแดนไทยสู่ประเทศจีน.เอกสารประกอบในการประชุมสัมมนาเชิงวิชาการประจำปี 2549 การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ครั้งที่ 6
- ธัญญา วสุศรี (2550) การจัดการโซ่อุปทานสับปะรดไทย.สำนักงานสนับสนุนการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “ รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการโซ่อุปทานกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี : กรณีศึกษาอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี “ โดยได้การสนับสนุนทุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)และมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ทรงพล สถิตพรเทวัญ และพิณทิพย์ อุดมพล. 2550. การศึกษาห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการพัฒนาแผนกลยุทธ์ศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน.วิทยาลัยนวัตกรรมอุดมศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ยุทธ์ ไกรวรรณ. 2549. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ

รัศจिरงค์ นันทวรารวงศ์ และคณะ (2551) การจัดการห่วงโซ่อุปทานเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในอุตสาหกรรมผ้าไหมไทย กรณีศึกษา ห้างหุ้นส่วนจำกัด ผ้าไหมไทย.มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

รายงานประจำปีกลุ่มเกษตรกรทำสวนทุ้งควัด:2551

Kotler P. (2547) Kotler, P., 1999. Kotler on marketing : how to create, win and dominate markets. London:The Free Press.

Robert B.H. and Ernest L.N. (2547) Advertising and the market process : a modern economic.

Christopher (1998) : Logistics and Supply Chain Management: Strategies for Reducing Cost and Improving Service. 2nd Edition. Financial Times, Prentice Hall, Pearson Education Limited, Harlow, Essex, UK.

Mentzer, et al. (2001) Mentzer, J.T., DeWitt, W., Keebler, J.S., Min, S., Nix, N.W.,

Smith, C.D., Zacharia, Z.G., 2001, "Defining supply chain management", Journal of Business Logistics, Vol. 22 No.2, pp.1-25.

Beamon (1998). Measuring supply chain performance. International Journal of Operations & Production Management. 19 (3): 275-292.

Swafford, P. M., Ghosh, S., & Murthy, N. (2006). The antecedents of supply chain agility of a firm: Scale development and model testing. Journal of Operations Management, 24(2), pp 170188.

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ในความร่วมมือระหว่าง สกว.และมรส.

แบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง

รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการโซ่อุปทานกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี: กรณีศึกษา

อำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นบางส่วนของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับนำไปประมวลผลเพื่อตอบคำถามในหัวข้อวิจัย รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการโซ่อุปทานกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี: กรณีศึกษาอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของระบบการปลูก กระบวนการผลิตและการตลาดกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานีและเพื่อกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการโซ่อุปทานกล้วยหอมปลอดสารพิษของจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้น ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ อาชีพหลัก อาชีพรอง ประสบการณ์การปลูกกล้วยหอม ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 วิธีการปลูกและการดูแลรักษา เพื่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของการปลูกกล้วยหอม ได้แก่ พันธุ์กล้วยหอมที่ใช้ปลูก ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม จำนวนต้นกล้วยหอมต่อไร่ แหล่งความรู้จากการปลูกกล้วยหอม สาเหตุของการปลูกกล้วยหอม

ตอนที่ 3 น้ำหนักและผลผลิตกล้วยหอมเกษตรกร

ตอนที่ 4 วิธีการจำหน่าย

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นสำหรับเกษตรกรที่ต้องการให้มีการช่วยเหลือและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอม

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ท่านตอบไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น และจะเก็บรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับ จะไม่กระหนาบต่อผู้ตอบใดๆ ทั้งสิ้น จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทั้ง 5 ตอน ให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน จักเป็นพระคุณยิ่ง

อาจารย์ศราวุธ ทองเนื้อห้า

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน และหรือเติมข้อความในช่องว่างที่กำหนดให้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม

1. ชื่อ - สกุล
2. บ้านเลขที่ หมู่ ตำบล อำเภอ..... จังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. อายุ ปี
4. สถานภาพ
 - 1. โสด
 - 2. สมรส
 - 3. ม่าย/หย่า/แยกกันอยู่
5. ระดับการศึกษาสูงสุด
 - 1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า
 - 2. มัธยมตอนต้น
 - 3. มัธยมตอนปลาย/ปวช.
 - 4. อนุปริญญา/ปวส.
 - 5. ปริญญาตรี
 - 6. สูงกว่าระดับปริญญาตรี
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนคน
 สมาชิกในครัวเรือน ของท่าน ที่ทำงานเต็มเวลาในฟาร์มกล้วยหอมจำนวน คน
 สมาชิกในครัวเรือน ของท่าน ในการทำงานในฟาร์มจำนวน คน สมาชิกคนดังกล่าวประกอบอาชีพหลัก คือ 1)
7. ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยหอม ปี
8. ท่านได้รับคำแนะนำการเพาะปลูกจากแหล่งใด
 - 1. สำนักงานเกษตรจังหวัด
 - 2. สหกรณ์
 - 3. เพื่อน/ญาติ
 - 4. วารสารการเกษตร
 - 5.วิทยุ/โทรทัศน์
 - 6. อินเทอร์เน็ต
 - 7. อื่นๆ โปรดระบุ
9. อาชีพหลักและอาชีพรองของท่าน และระดับรายได้สูงสุดของท่าน

อาชีพ	ประเภทของอาชีพ	ระดับรายได้ (บาท/เดือน)
อาชีพหลัก		
อาชีพรอง		
อื่นๆ โปรดระบุ		

10. พื้นที่ ที่ใช้ในการปลูกกล้วยหอม จำนวน แปลง เนื้อที่ทั้งหมด จำนวน ไร่

แปลง ที่	เนื้อที่	ลักษณะการถือครอง		ค่าเช่า	ภาษี	สัดส่วนในการใช้เนื้อที่ในการเพาะปลูกกล้วยหอม
		ตนเอง	เช่า			

11. จำนวนแรงงานที่จ้างประจำ คน จำนวนแรงงานที่จ้างชั่วคราว คน

12. แหล่งเงินทุนเพื่อนำมาลงทุน เพื่อปลูกกล้วยหอม มาจากแหล่งใด

1. เงินตนเอง

2. กู้ยืมเงินจากแหล่งอื่นๆ

แหล่งเงินทุน	จำนวนเงินทุน	อัตราดอกเบี้ย	ระยะเวลาชำระ	หลักค้ำประกัน
ธ.ก.ส.				
สหกรณ์				
กองทุนหมู่บ้าน				
ธนาคารพาณิชย์				
กลุ่มเกษตรกร				
ญาติ/เพื่อน				
นายทุน				

ตอนที่ 2 วิธีการปลูกและการดูแลรักษา

1. พันธุ์กล้วยหอมที่ท่านใช้ในการเพาะปลูก คือ
2. ท่านซื้อหน่อพันธุ์กล้วยหอมมาจาก
 1. ซื้อจากพ่อค้า ราคา บาท/หน่อ
 2. ซื้อจากฟาร์มข้างเคียง ราคา บาท/หน่อ
 3. ของตนเอง ราคาที่ขายในพื้นที่ตอนปลูก บาท/หน่อ
3. ในพื้นที่ 1 ไร่ ท่านใช้หน่อพันธุ์ เพื่อการปลูกทั้งหมดเท่ากับ หน่อ
4. สาเหตุที่ต้องเตรียมพันธุ์ เนื่องจาก
 1. ป้องกันโรคระบาด
 2. เร่งการเจริญเติบโต
 3. ลดปัญหาเรื่องพันธุ์ที่ไม่เหมาะสม
 4. อื่นๆ โปรดระบุ
5. การเตรียมดินก่อนการเพาะปลูกกล้วยหอม ท่านใช้วิธีใด
 1. ไถดินตากก่อน จากนั้นจึงยกร่องปลูกใหม่
 2. ปลูกในที่ดินเดิม จากนั้นขุดต่อเก่าทิ้ง
 3. อื่นๆ โปรดระบุ
6. แหล่งน้ำที่ใช้ในการเพาะปลูก
 1. คลองชลประทาน
 2. บ่อเก็บน้ำ
 3. แม่น้ำ, ลำคลอง
 4. น้ำบาดาล
 5. อื่นๆ โปรดระบุ
7. ระยะทางจากแหล่งน้ำไปยังพื้นที่เพาะปลูกกล้วยหอม ประมาณ เมตร

วิธีที่ใช้ในการส่งน้ำไปยังแปลงเพาะปลูกกล้วยหอม

1. ใช้สายยาง
2. สูบใส่แปลงเพาะปลูก
3. อื่นๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 3 น้ำหนักและผลผลิตกล้วยหอมเกษตรกร
--

1. น้ำหนักของกล้วยหอมแยกตามชนิด

รายการ	น้ำหนักของกล้วยตั้ง แยกตามชนิด					น้ำหนักของกล้วยเหมา		
	กล้วย 6	กล้วย 5	กล้วย 4	กล้วย 3	เฉลี่ย	เหมา	ควบ	เฉลี่ย
เฉลี่ยผล/หวี								
น้ำหนัก (กก./หวี)								
น้ำหนักเฉลี่ย								

หมายเหตุ : ผลผลิตที่ได้รับเป็นกล้วยชนิดต่าง ๆ ดังนี้ คือ

6 = กล้วย 6 5 = กล้วย 5 4 = กล้วย 4 3 = กล้วย 3

2. ผลผลิตที่ได้รับและรายได้ที่ได้รับ

ตัดครั้งที่	ผลผลิตที่ได้รับ						ชนิดของกล้วยที่ได้รับเป็นเครือ		
	จำนวน (ตั้ง)	ราคาตั้งละ (บาท)	จำนวน (บาท)	ราคาเหมา (บาท)	เป็นเงิน (บาท)	รวมทั้งสิ้น (บาท)	ตั้ง/1	ตั้ง/2	ตั้ง/3
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									

หมายเหตุ : ผลผลิตที่ได้รับที่เป็นกล้วยเหมา คือ

1 = 1 เครือเท่ากับ 1 เหมา

2 = 2 เครือเท่ากับ 1 เหมา

3 = มากกว่า 3 เครือเท่ากับ 1 เหมา

ตอนที่ 4 วิธีการจำหน่าย

1. ท่านขายกล้วยหอมในสวนด้วยวิธีใด

1. นายหน้า อยู่ที่ ชื่อ โทรศัพท์
- จำนวน กิโลกรัม
2. ขายส่งเอง ที่ อำเภอ..... จังหวัด
- จำนวน กิโลกรัม
3. ขายปลีกเอง ที่ อำเภอ จังหวัด
- จำนวน กิโลกรัม

คิดสัดส่วนช่องทางในการส่งกล้วยหอมไปยัง นายหน้า : ขายเอง : ขายปลีก

โดยคิดเป็นอัตราส่วนเท่าใด

นายหน้า : ขายเอง : ขายปลีก

: : (เติมสัดส่วนของกล้วยหอมที่ส่งขายไปยังแหล่งต่างๆ)

2. การขนส่งสินค้าไปยังผู้รับซื้อ โดยวิธีใด

1. รถของตนเอง
- ระยะทางไปยังแหล่งรับซื้อ กิโลเมตร
- ค่าน้ำมันที่ใช้สำหรับขนส่ง บาท
- ระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่ง ชั่วโมง
2. รถเช่า
- ระยะทางไปยังแหล่งรับซื้อ กิโลเมตร
- ค่าน้ำมันที่ใช้สำหรับขนส่ง บาท
- ระยะเวลาที่ใช้ในการขนส่ง ชั่วโมง

3.การกำหนดราคาของกล้วยหอมจากแหล่งใด

1. ทางสื่อ
2. การตกลงราคาระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย
3. พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา
4. อื่นๆ โปรดระบุ

4.วิธีการชำระเงิน

1. เงินสด
2. เงินเชื่อเป็นระยะเวลา วัน
3. อื่นๆ โปรดระบุ

5.กรณีซื้อขายผ่านนายหน้า เมื่อทำการตกลงซื้อขายกับนายหน้าคนใดคนหนึ่ง ท่านจะเปลี่ยนไปขายให้กับผู้อื่นอีกหรือไม่

1. ไม่เปลี่ยนแปลงผู้ซื้อ
2. เปลี่ยนแปลงผู้ซื้อ เพราะเหตุใด
-

6.ในการซื้อขายล่วงหน้าต้องทำสัญญาซื้อขายหรือไม่

1. ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไว้แล้ว
2. ไม่ได้ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไว้แล้ว

5. การเปลี่ยนแปลงราคา

1. ราคาของกล้วยที่ตั้งขายได้สูงสุดเท่ากับ บาท/ตั้ง ในเดือน.....
2. ราคาของกล้วยที่ตั้งขายได้ต่ำสุดเท่ากับ บาท/ตั้ง ในเดือน.....
3. ราคาของกล้วยเหมาที่ขายได้สูงสุดเท่ากับ บาท/ตั้ง ในเดือน.....
4. ราคาของกล้วยเหมาที่ขายได้ต่ำสุดเท่ากับ บาท/ตั้ง ในเดือน.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นสำหรับเกษตรกรที่ต้องการให้มีการช่วยเหลือและอุปสรรคในการเพาะปลูกกล้วยหอม

(5 คะแนน = มากที่สุด 4 คะแนน = มาก 3 คะแนน = ปานกลาง 2 คะแนน = น้อย 1 คะแนน = น้อยที่สุด)

ปัจจัย	ระดับคะแนน 1-5
ด้านการผลิต	
● ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง	
● แหล่งสินเชื่อไม่เพียงพอ	
● ค่าแรงงานแพง	

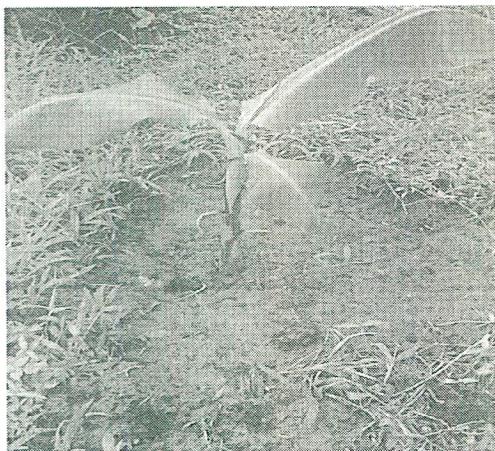
<ul style="list-style-type: none"> ● โรคระบาด 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ความเสียหายจากลมพายุ 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ความรู้เรื่องการผลิตกล้วยหอมปลอดสารพิษ 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ประสิทธิภาพในการเพิ่มผลผลิต 	
<ul style="list-style-type: none"> ● เทคโนโลยีในการผลิตกล้วยหอมที่เหมาะสม 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลที่เพียงพอในการตัดสินใจผลิต 	
ด้านการตลาด	
<ul style="list-style-type: none"> ● ความผันผวนของราคากว๊วยหอม 	
<ul style="list-style-type: none"> ● เปลี่ยนการซื้อขายมาเป็นการชั่งน้ำหนัก 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ขาดการรวมตัวการผลิตและต่อรองราคา 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ช่องทางในการจัดจำหน่าย 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ต้นทุนในการขนส่งกล้วยหอม 	
ด้านการส่งเสริมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
<ul style="list-style-type: none"> ● ขาดความรู้เพิ่มเติมในการผลิต 	
<ul style="list-style-type: none"> ● การส่งเสริมจากหน่วยงานต่างที่เกี่ยวข้อง 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูลแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนกระบวนการผลิต 	
<ul style="list-style-type: none"> ● ข้อมูล แนวโน้ม และทิศทางการพัฒนากล้วยหอมในอนาคตข้างหน้า 	

ภาคผนวก ค

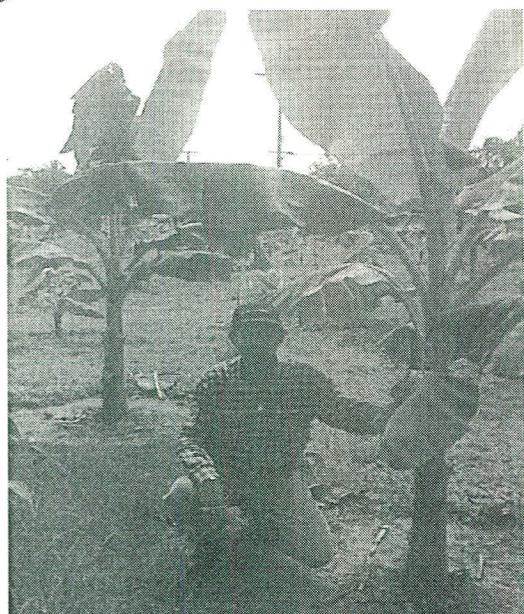
ภาพกิจกรรมในการดำเนินการวิจัย

ภาพกิจกรรมในการดำเนินงานวิจัย

ภาพกระบวนการการผลิตกล้วยหอม

แปลงปลูกกล้วยหอม อายุ 2 เดือน จะไม่ใช้สารเคมีในการผลิต (ปีสำรวจ 2554)

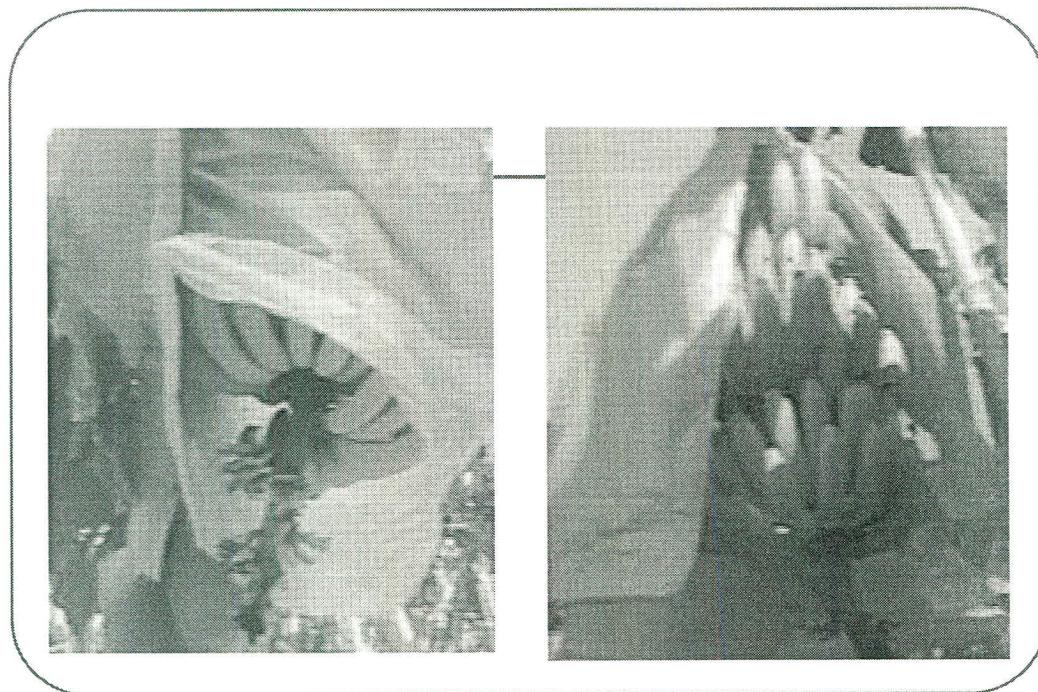
แปลงปลูกกล้วยอายุ 6 เดือน

(ปีสำรวจ 2554)

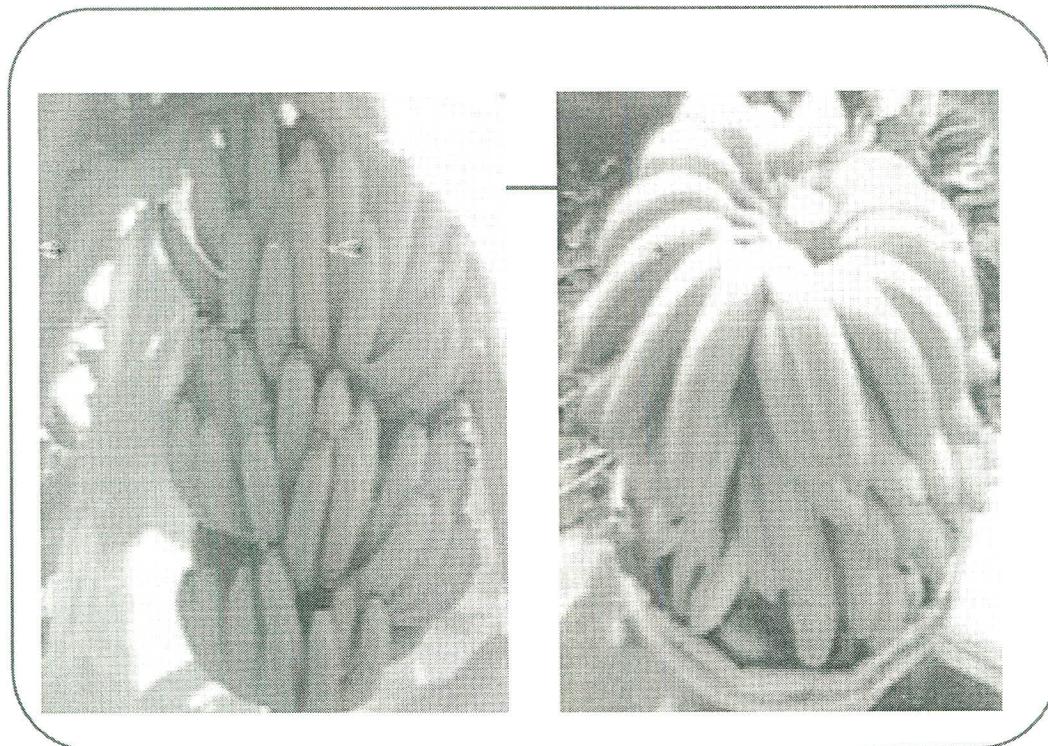

การวางระบบน้ำในแปลงปลูกกล้วย

(ปีสำรวจ 2554)

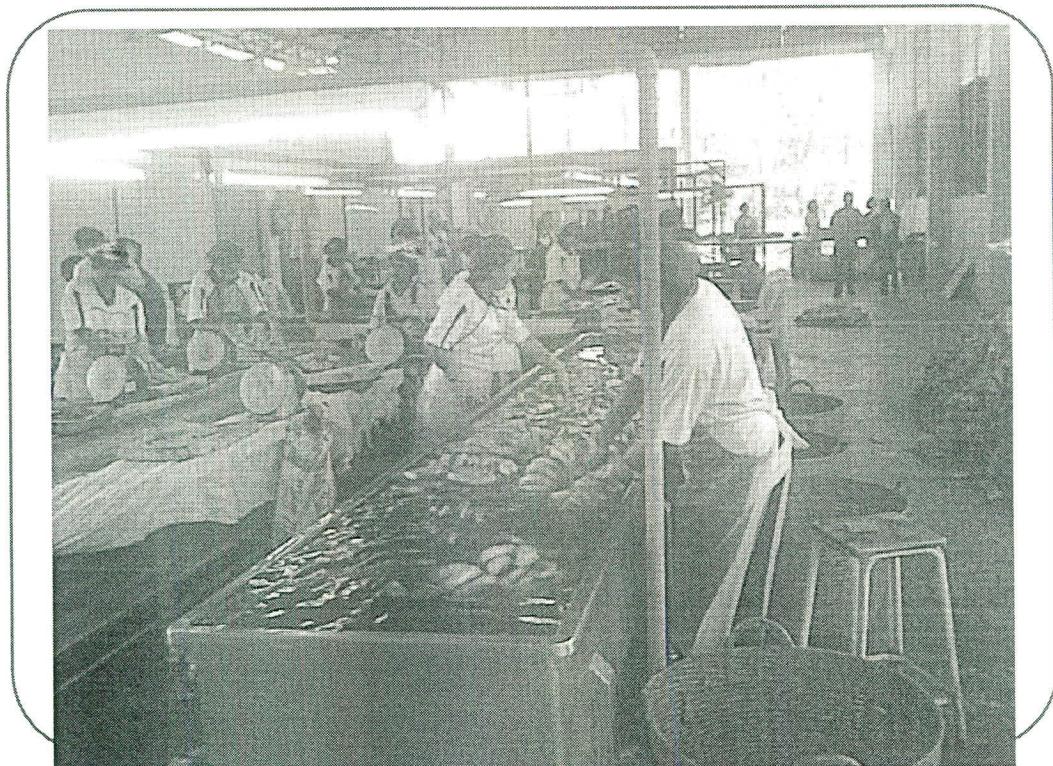
การใช้ถุงในการป้องกันผิวเปลือกกล้วยไม่ให้มีรอยขีดข่วนและทำให้ผิวเปลือกสวย (ปีสำรวจ 2554)

กล้วยที่พร้อมตัดจำหน่าย จะมีระดับความสุกประมาณ 80 % (ปีสำรวจ 2554)

การนำกล้วยบรรจุกล่อง เพื่อเตรียมส่งออก (ปีสำรวจ 2554)

การชำระล้างกล้วย เพื่อจัดสิ่งสกปรกและตัดแต่งให้สวยงาม (ปีสำรวจ 2554)

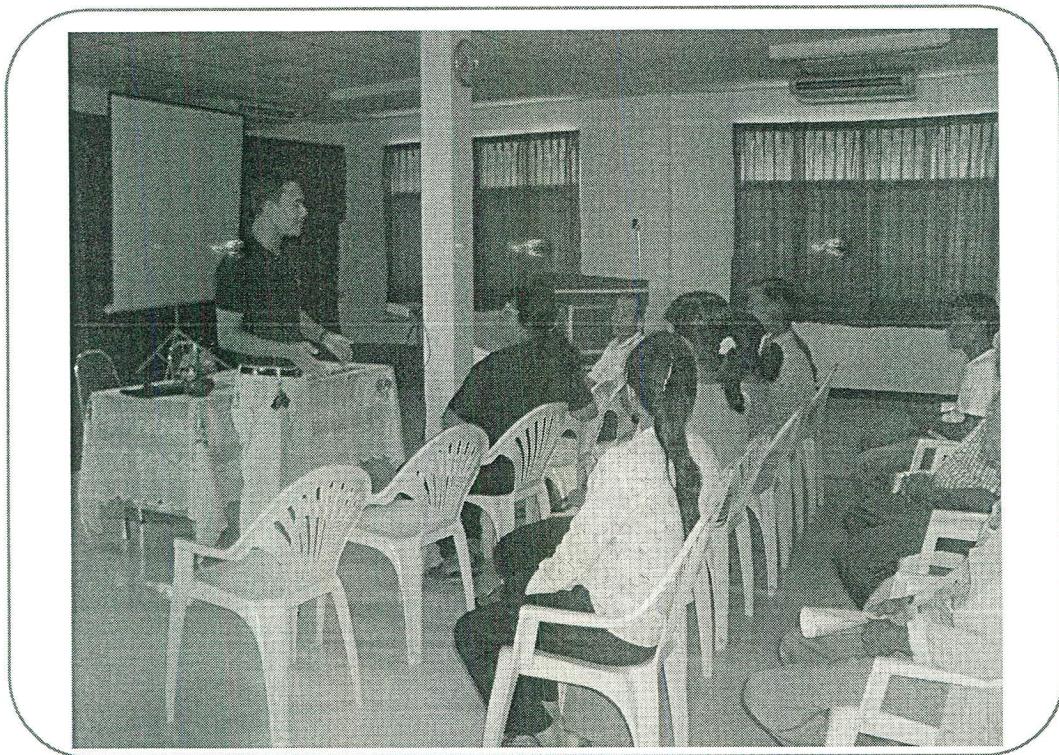
กล้วยหอมที่ล้างและตัดแต่งเสร็จแล้ว (ปีสำรวจ 2554)

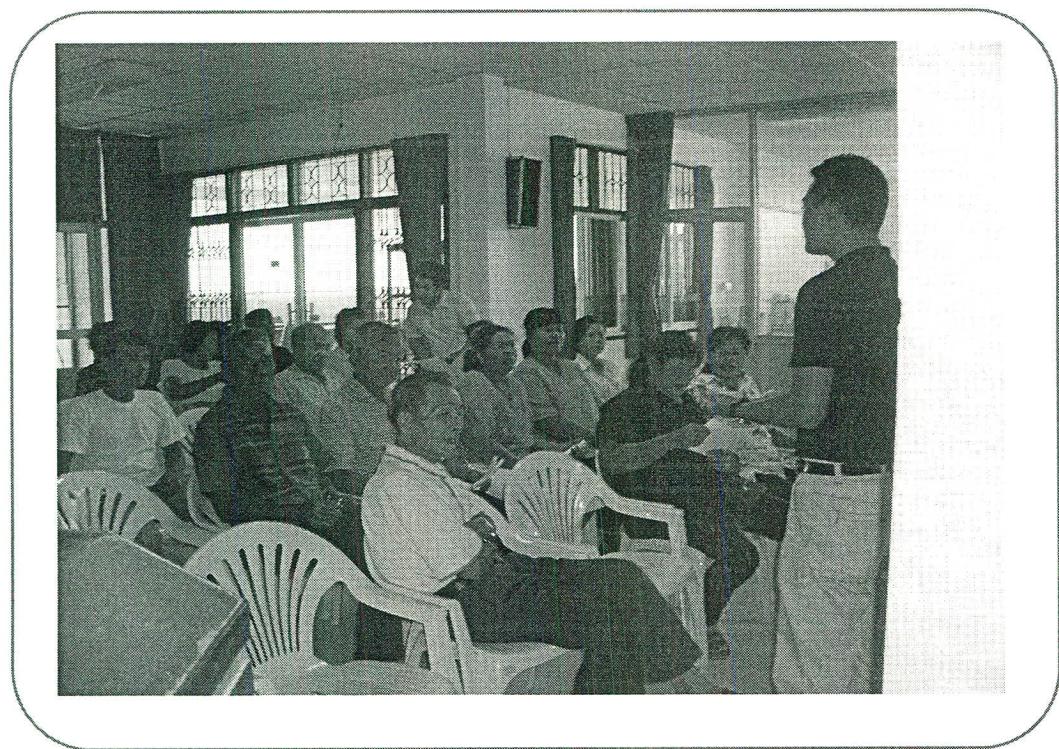
บรรยายการภายในโรงงาน (ปีสำรวจ 2554)

กล้วยหอมที่พร้อมส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น (ปีสำรวจ 2554)

การประชุมกลุ่ม เพื่อระดมความคิดเห็น (ปีสำรวจ 2555)

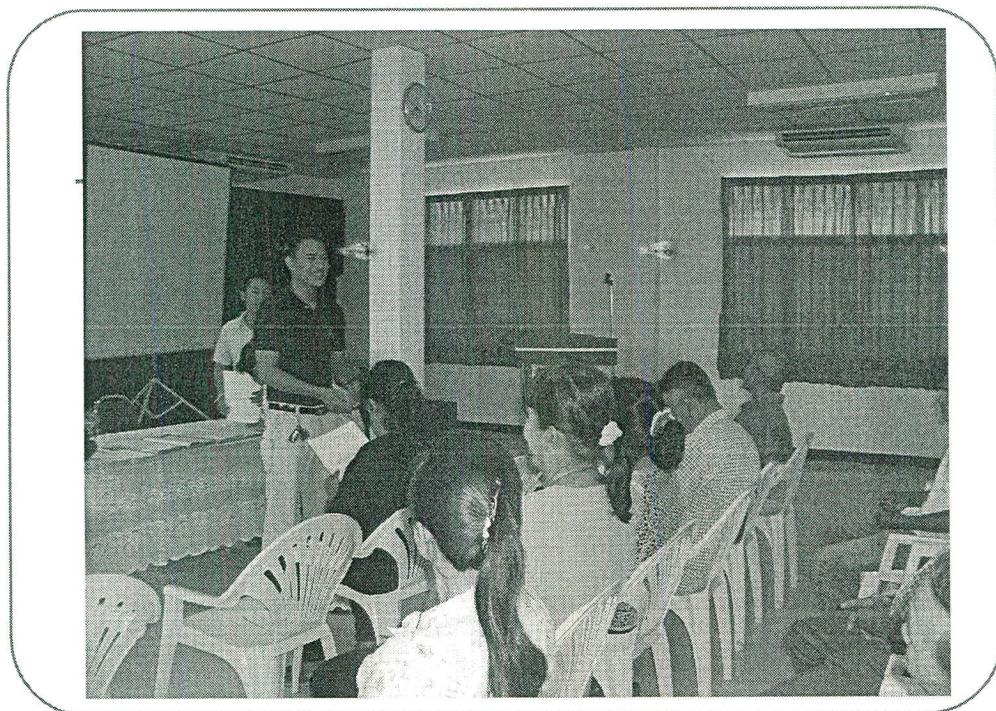
บรรยายภาคในการนำเสนอข้อมูลวิจัย (ปีสำรวจ 2555)

บรรยายภาคในการนำเสนอข้อมูล (ปีสำรวจ 2555)

ภาพการลงทะเบียนรับเอกสารของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหอม (ปีสำรวจ 2555)

ร่วมด้วยช่วยกันหารูปแบบโซ่อุปทานที่เหมาะสม (ปีสำรวจ 2555)

พันธมิตรที่สำคัญในการดำเนินงานวิจัย (ปีสำรวจ 2555)